

SPIS TREŚCI

2.	Praca w Republice Czeskiej	2
2.1.	Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Republice Czeskiej	2
2.1.1.	Zasady dostępu obywateli Polski do czeskiego rynku pracy	2
2.1.2.	Prowadzenie własnej działalności gospodarczej w Republice Czeskiej	2
2.1.3.	Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	4
2.2.	Sposoby poszukiwania pracy w Republice Czeskiej	4
2.2.1.	Publiczne służby zatrudnienia	4
2.2.2.	Europejskie Służby Zatrudnienia EURES	5
2.2.3.	Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy	5
2.2.4.	Prasa	5
2.2.5.	Inne sposoby poszukiwania pracy	6
2.2.6.	Ubieganie się o pracę	6
2.3.	Warunki pracy	7
2.3.1.	Rodzaje umów o pracę	7
2.3.2.	Czas pracy	8
2.3.3.	Urlop wypoczynkowy	8
2.3.4.	Wynagrodzenie za pracę	8
2.4.	Podatki	9
2.4.1.	Podatek dochodowy od osób fizycznych	9
2.4.2.	Podatek VAT	9
2.4.3.	Inne podatki i opłaty lokalne	9
2.5.	Zabezpieczenie społeczne	9
2.5.1.	Świadczenia z ubezpieczeń społecznych – beneficjenci i warunki uzyskania	9
2.5.1.1.	Emerytura	10
2.5.1.2.	Świadczenia na wypadek choroby	11
2.5.1.3.	Świadczenia na wypadek macierzyństwa	12
2.5.1.4.	Renta z tytułu niezdolności do pracy	13
2.5.1.5.	Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	13
2.5.2.	Inne świadczenia socjalne – beneficjenci i warunki uzyskania	14
2.5.2.1.	Świadczenia rodzinne	14
2.5.2.2.	Świadczenia z tytułu bezrobocia	15
2.5.3.	Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	17

2. Praca w Republice Czeskiej

2.1. Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Republice Czeskiej

2.1.1. Zasady dostępu obywateli Polski do czeskiego rynku pracy

Obywatele polscy mają prawo poszukiwania pracy na terenie Republiki Czeskiej; przysługuje im również możliwość korzystania z usług i ofert czeskich urzędów pracy. Jedynym wymogiem stawianym obywatelom polskim zamierzającym w Republice Czeskiej poszukiwać pracy jest potwierdzenie posiadania odpowiednich środków utrzymania. Pracodawca jest zobowiązany poinformować Urząd Pracy o fakcie podjęcia zatrudnienia przez obywatela UE. Osoby zamierzające pozostać dłużej, niż 30 dni na terenie Republiki Czeskiej powinny zarejestrować miejsce swojego pobytu w jednostce Policji ds. Cudzoziemców i Pogranicza.

Aby móc pracować w Republice Czeskiej, obywatel polski nie musi posiadać zezwolenia na pracę.

2.1.2. Prowadzenie własnej działalności gospodarczej w Republice Czeskiej

Działalność gospodarczą może prowadzić osoba fizyczna lub prawna, jeżeli spełni warunki określone w ustawie o działalności gospodarczej (Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání).

Działalność gospodarczą można prowadzić także w formie spółek prawa handlowego:

- spółka jawna (veřejná obchodní společnost – v.o.s.),
- spółka komandytowa (komanditní společnost – k.s.),
- spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (společnost s ručením omezeným – s.r.o.),
- spółka akcyjna (akciová společnost – a.s.),

Działalność gospodarczą w formie spółek prawa handlowego reguluje Kodeks handlowy (zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník).

Aby rozpocząć własną działalność na terenie Czech, trzeba spełniać następujące warunki:

- być pełnoletnim,
- posiadać zdolność do czynności prawnych,
- być niekaralnym,
- posiadać zaświadczenie urzędu skarbowego, że dana osoba fizyczna nie zalega z płatnościami należnych zobowiązań podatkowych i właściwego organu ubezpieczenia społecznego, że nie zalega w opłatach na ubezpieczenie zdrowotne i socjalne (o ile prowadziła działalność gospodarczą na terenie Czech),
- a w szczególnych przypadkach trzeba udokumentować posiadanie specjalistycznego wykształcenia oraz dodatkowych uprawnień, jeśli wymaga tego ustawa o przedsiębiorczości lub inne szczególne przepisy prawne.

Prowadzenie własnej działalności gospodarczej przez cudzoziemców

Osoby fizyczne i prawne spoza Republiki Czeskiej mogą prowadzić działalność gospodarczą na terenie Czech na takich samych warunkach jak obywatele czescy. Prowadzenie własnej działalności gospodarczej przez cudzoziemców w Republice Czeskiej reguluje § 46 Ustawy o działalności gospodarczej (Ustawa Nr 455/1991 z dnia 2 października 1991 r. z późniejszymi zmianami). Zgodnie z tą ustawą i jej postanowieniami osoba fizyczna, aby rozpocząć działalność gospodarczą, musi przedstawić: wypisy z Rejestru Karnego z macierzystego kraju, którego osoba jest obywatelem oraz z kraju, w którym przebywała w ciągu ostatnich 3 lat ponad trzy miesiące..

Rejestracja firmy w rejestrze czeskim

Cudzoziemiec, który zakłada na terytorium Czech przedsiębiorstwo składa zgłoszenie w Urzędzie Rejestracji Przedsiębiorców (Živnostenský úřad). Od 1 lipca 2008 zgłoszenie można dokonać w jakimkolwiek gminnym urzędzie ds. działalności gospodarczej na całym terytorium RCz.

Jeżeli zgłaszający spełni wszystkie warunki określone przez prawo, urząd wpisuje przedsiębiorcę do rejestru i wydaje wypis z rejestru w ciągu 5 dni od daty złożenia wniosku.

Osoba fizyczna wraz ze zgłoszeniem działalności gospodarczej lub wnioskiem o koncesję do urzędu ds. działalności gospodarczej może również:

- złożyć wniosek o rejestrację w celach podatkowych,
- złożyć wniosek w sprawie ubezpieczenia emerytalnego,
- złożyć wniosek w sprawie ubezpieczenia chorobowego,
- złożyć wniosek w sprawie ubezpieczenia zdrowotnego,
- zgłosić prowadzenie samodzielnej działalności naukowej,
- zgłosić utworzenie miejsca pracy.

Osoba prawna wraz ze zgłoszeniem działalności gospodarczej lub wnioskiem o koncesję do urzędu ds. działalności gospodarczej może również:

- złożyć wniosek o rejestrację w celach podatkowych,
- zgłosić utworzenie miejsca pracy.

www.zivnostenskyurad.cz/ - urzędy ds. działalności gospodarczej

www.justice.cz - Ministerstwo Sprawiedliwości – Rejestr spółek handlowych

www.mpo.cz - Ministerstwo Przemysłu i Handlu

www.form.cz/ - formularze urzędowe

Przydzielenie numeru statystycznego (IČO) – odpowiednika polskiego REGON-u.

Każda firma działająca na terenie Republiki Czeskiej musi być zarejestrowana przez Urząd Statystyczny. Wniosek o rejestrację przedkłada się odpowiedniemu krajowemu urzędowi statystycznemu (odpowiednik polskiego wojewódzkiego) – zgodnie z adresem siedziby firmy.

Wykaz urzędów przydzielających nr IČO:

www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/pracoviste_csu_ktera_prideluji_ico_v_regionech

Rejestracja w Urzędzie Finansowym (Skarbowym)

Po rozpoczęciu działalności gospodarczej firma powinna zgłosić ten fakt w urzędzie finansowym właściwym dla siedziby firmy na terytorium Republiki Czeskiej.

Urząd finansowy na podstawie wniosku firmy przydzieli jej nr identyfikacji podatkowej DIČ (daňové identifikační číslo – odpowiednik polskiego NIP)

Wykaz urzędów skarbowych:

www.statnisprava.cz/ebe/adresar.nsf/i/financniurady

2.1.3. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

<http://www.mpsv.cz> – Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych
http://pietrowicewielkie.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=204&Itemid=116
<http://praha.trade.gov.pl> – Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Pradze
<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zivnost/> - tekst ustawy
<http://www.profit.cz/> - tygodnik dla prowadzących działalność gospodarczą
<http://www.czso.cz> – Czeski Urząd Statystyczny
<http://www.mpo.cz/> - Ministerstwo Przemysłu i Handlu
<http://www.rzp.cz/> - Rejestr działalności gospodarczej

2.2. Sposoby poszukiwania pracy w Republice Czeskiej

2.2.1. Publiczne służby zatrudnienia

Usługi publicznych służb zatrudnienia oferowane są bezpłatnie i obejmują szerokie spektrum, począwszy od wyboru zawodu, poprzez przekwalifikowanie, oferty pracy po doradztwo zawodowe. W Republice Czeskiej funkcjonuje 77 urzędów pracy, w tym 14 na poziomie regionalnym plus Praga, w których zatrudnieni są doradcy EURES.

<http://portal.mpsv.cz/>
http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/696?kam=kategorie&kod=0160

2.2.2. Europejskie Służby Zatrudnienia EURES

Europejskie Służby Zatrudnienia (EURES) są siecią współpracy, której celem jest ułatwianie swobodnego przemieszczania się w ramach Europejskiego Obszaru Gospodarczego. W systemie EURES umieszczane są oferty pracy oraz aktualizowane informacje na temat warunków życia i pracy w każdym z krajów członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego. W krajach EOG pracuje ponad 700 specjalnie wyszkolonych doradców. Ich rola polega na promowaniu mobilności zawodowej w obrębie Europy. Nazywani są doradcami EURES i są wyspecjalizowani w zagadnieniach związanych z zatrudnieniem w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Z doradcami EURES można się skontaktować poprzez urząd pracy lub poprzez stronę internetową EURES: www.eures.europa.eu.

Z doradcami można się kontaktować:

- telefonicznie,
- e-mailem,
- osobiście.

Wykaz doradców EURES w Republice Czeskiej:

<http://portal.mpsv.cz/eures/kontakty>
<http://www.eures.europa.eu> (menu: doradcy EURES).

2.2.3. Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy

Rekrutacją pracowników zajmują się także prywatne agencje pośrednictwa pracy. Każda z nich musi posiadać licencję Ministerstwa Pracy i Spraw Społecznych. Usługa pośrednictwa pracy dla osób fizycznych jest bezpłatna.

Wyszukiwarka agencji zatrudnienia posiadających certyfikaty do prowadzenia pośrednictwa pracy znajduje się na stronie:

http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/zpr_prace

2.2.4. Prasa

Wśród dzienników najwyższe nakłady mają:

- „Mlada Fronta Dnes (nakład 425,000)” <http://www.idnes.cz>
- „Pravo” (nakład 260,000) <http://pravo.novinky.cz>
- „Lidove noviny” (nakład 80,000) <http://www.lidovky.cz>
- „Hospodarske noviny” (nakład 125,000) <http://hn.ihned.cz>
- „Blesk” (nakład 300,000) <http://www.blesk.cz>
- „ČeskéNoviny” <http://www.ceskenoviny.cz>

Popularne czasopisma w Republice Czeskiej:

- „Kvety” <http://www.tydenikkvety.cz>
- „Reflex” <http://www.reflex.cz>
- „Tyden” <http://www.tyden.cz>

Oferty pracy publikowane są w prasie codziennej w dodatkach lub specjalnych działach. Należy mieć na uwadze, że ogłoszenia o pracę w czeskiej prasie są najczęściej w języku czeskim

Inne :

„Job Master” (tygodnik dla poszukujących pracy) – <http://www.jobmaster.cz>

2.2.5. Inne sposoby poszukiwania pracy

Internetowe portale z ofertami pracy:

<http://www.prace.cz>

<http://www.jobs.cz>

<http://www.hotjobs.cz>

<http://inzerce.idnes.cz>

<http://prace.annonce.cz>

<http://www.cvonline.cz>

<http://www.joblist.cz>

<http://az.co.cz/prace>

<http://www.nabidky-prace.cz>

<http://www.vypracujse.cz>

<http://www.pracevcr.cz>

<http://kariera.ihned.cz/>

2.2.6. Ubieganie się o pracę

Žyciorys (CV)

Žyciorys powinien mieć najlepiej jedną stronę, wyjątkowo dwie, žyciorys składający się z większej ilości stron może nie być czytany. Najlepiej, żeby žyciorys odpowiadał zapotrzebowaniu pracodawcy i skupiał się na cechach ważnych dla danego pracodawcy. Žyciorys powinien być praktyczny i składać się z:

- danych osobowych (w których ważne jest podanie nr telefonu lub adresu e-mail),
- wykształcenia,
- doświadczenia zawodowego (nazwy pracodawców oraz stanowiska pracy),
- umiejętności.

Žyciorys powinien być napisany czytelnie najlepiej na komputerze, czcionką Arial, Arial Narrow lub Times. Jeżeli žyciorys będzie przesyłany drogą elektroniczną, należy go zapisać tak aby można go było otworzyć bez problemów. Imię i nazwisko powinno być napisane czcionką o rozmiarze 16, adres z numerem telefonu 12, nagłówki 14, a tekst 11 lub 12. Jeżeli jakieś części mają być wyróżnione, należy użyć kursywy lub pogrubienia. Žyciorys wysyłany pocztą, aby wyglądał profesjonalnie, powinien być sporządzony na papierze dobrej jakości. Jeśli žyciorys będzie sporządzony na papierze ozdobnym, dobrze jest dołączyć kopię na białym papierze, gdyż ozdobny często nie daje się kopiować na kserokopiarce. Fotografie dołączone do žyciorysu powinny mieć format używany np. w paszporcie. Do žyciorysu nie należy dołączać żadnych kopii dyplomów lub świadectw.

Szczegóły dotyczące dokumentów aplikacyjnych m.in. na stronie:

www.tiscali.cz/jobs/jobs_center_041109.793188.html

Wzór žyciorysu: www.tiscali.cz/jobs/jobs_center_041109.793193.html

Swoje CV można zamieścić na wielu stronach internetowych m.in.:

- <http://www.prace.cz/>
- <http://www.start.cz/index.php?pid=308&lang=cz>

2.2.7. Staże i praktyki w Republice Czeskiej

Poszukując możliwości odbycia staży lub praktyk zawodowych w Republice Czeskiej można skorzystać z kilku ścieżek:

1. Bezpośredni kontakt z pracodawcami czeskimi. Można przykładowo skorzystać z zestawienia 100 największych przedsiębiorstw Republiki Czeskiej www.ct100.cz lub skontaktować się z polską firmą, która posiada swoje przedstawicielstwo w Republice Czeskiej. W tym przypadku należy przesłać do wybranego pracodawcy swoje CV wraz z pismem, w którym określimy, czego chcielibyśmy się nauczyć oraz z listę osób, które mogą udzielić referencji.
2. Kontakt z IAESTE - The International Association for the Exchange of Students for Technical Experience. IAESTE jest to organizacja działająca w ponad 90 krajach całego świata, niezależna, apolityczna, non-profit współpracująca z UNESCO, ONZ, EU oraz wieloma organizacjami edukacyjnymi. Główną dziedziną działalności IAESTE jest wysyłanie studentów na zagraniczne praktyki zawodowe <http://www.iaeste.pl/ref1/index.php>.
3. Kontakt się z AIESEC w Polsce. AIESEC jest międzynarodową organizacją studencką, która umożliwia młodym ludziom odkrycie własnego potencjału. AIESEC promuje Program Rozwoju, w ramach którego członkowie Organizacji mają możliwość sprawdzenia się w tworzeniu oraz prowadzeniu projektów a także mogą zdobyć doświadczenie na praktyce w jednym z około 100 krajów świata - www.aiesec.pl.
4. Praktyki w ramach Programu Leonardo da Vinci. Program ten dotyczy potrzeb dydaktycznych osób korzystających ze szkolenia i kształcenia zawodowego, a także potrzeb instytucji i organizacji zapewniających bądź ułatwiających kształcenie i szkolenie w tym zakresie. Program jest częścią nowego programu "Uczenie się przez całe życie", w ramach którego wspierane są projekty i działania sprzyjające wymianie, współpracy i mobilności pomiędzy systemami edukacji i szkoleń w obrębie UE - www.leonardo.org.pl.
5. Kontakt z Narodowym Funduszem Edukacji w Republice Czeskiej (Národní vzdělávací fond). Fundusz ten wspiera działania komisji Europejskiej w Republice Czeskiej w obszarze rozwoju zasobów ludzkich, zatrudnienia, kształcenia i integracji społecznej. NVF koordynuje realizację różnych programów europejskich na terenie republiki czeskiej m.in Leonardo da Vinci, lub PLOTEUS (PLOTEUS ma na celu pomoc studentom, osobom poszukującym pracy, pracownikom, rodzicom, doradcom zawodowym oraz nauczycielom w znalezieniu informacji na temat możliwości kształcenia w Europie - <http://ec.europa.eu/ploteus>).
6. Kontakt z osobami odpowiedzialnymi albo właściwymi działami w szkole lub na uczelni zajmującymi się stażami i praktykami zagranicznymi. W tym celu należy pozyskać z odpowiedniego działu szkoły/uczelni informacje, kiedy będzie przeprowadzona rekrutacja. Zapisać się na listę kandydatów, a następnie zgłosić się na spotkanie informacyjne oraz rekrutację. Staże i praktyki zagraniczne finansowane są z różnych źródeł m.in. ze środków unijnych. Studenci/uczniowie otrzymują środki na podróże i zakwaterowanie, wyżywienie i ubezpieczenie (w zależności od programu).

2.3. Warunki pracy

2.3.1. Rodzaje umów o pracę

Czeski Kodeks Pracy przewiduje umowy na czas nieokreślony, na czas określony, w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy. Umowa o pracę powinna zostać sporządzona na piśmie. Umowa powinna zawierać trzy zasadnicze punkty:

- rodzaj wykonywanej pracy,
- miejsce pracy,
- dzień przystąpienia do pracy.

Pracodawca może zawrzeć w umowie o pracę i inne warunki:

- zakaz konkurencji,
- karę za złamanie zakazu konkurencji,
- czas trwania stosunku pracy (chyba że jest na czas nieokreślony),
- okres próbny (maksymalnie trzy miesiące),
- możliwość wysyłania na delegacje.

Ponadto pracodawca musi pisemnie poinformować pracownika o jego obowiązkach i prawach najpóźniej miesiąc od rozpoczęcia pracy.

Informacje na stronach:

www.tiscali.cz/jobs/jobs_center_020308.436344.html

www.pravnik.cz/art/article.php?id=111

2.3.2. Czas pracy

Maksymalny czas pracy w tygodniu wynosi 40 godzin, który podzielony jest na 5 dni z 8 godzinnym dziennym czasem pracy. W Republice Czeskiej nie wlicza się do czasu pracy przerwy obiadowej. Osoby które nie ukończyły 16 lat nie mogą pracować więcej niż 30 godzin tygodniowo. W przypadku stanowisk o nieregularnym czasie pracy maksymalna różnica pomiędzy długością pracy w tygodniu nie powinna przekraczać trzech godzin. Czas pracy w tym przypadku w ciągu jednej zmiany nie powinien przekroczyć dziewięciu godzin. Średni czas pracy przypadający w czterotygodniowym okresie rozliczeniowym nie powinien przekroczyć limitu ustalonego dla tygodniowego czasu pracy (40 lub 37,5 godz. w zależności od rodzaju wykonywanej pracy). Przepisy prawa dopuszczają inny rozkład czasu pracy, który związany jest z rodzajem wykonywanej pracy. Odmienny czas pracy może być stosowany w przedsiębiorstwach, w których ze względu na technologię produkcji prace nie mogą być wstrzymane (kopalnie, huty).

Więcej informacji m.in. na stronie:

www.vyplata.cz/vyplatamzdy/pracovnidoba.php

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zakprace/cast2h3.aspx>

2.3.3. Urlop wypoczynkowy

Wymiar urlopu wypoczynkowego wynosi od 4 do 8 tygodni – zależy od wykonywanego zawodu. W przypadku, gdy pracownik nie przepracował pełnego roku urlop należy się proporcjonalnie 1/12 za każdy miesiąc.

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zakonik-prace/cast9h2.aspx>

2.3.4. Wynagrodzenie za pracę

Najniższe wynagrodzenie od 1 stycznia 2007 roku wynosi 8 000 KCZ miesięcznie lub 48,10 KCZ za godzinę. Niższe wynagrodzenie otrzymywać mogą osoby poniżej 21 roku życia, rozpoczynające pierwszą pracę lub inwalidzi, wysokość minimalnych stawek w tych przypadkach określona jest przepisami prawa.

Średnie miesięczne wynagrodzenie w Republice Czeskiej na koniec I kwartału 2008 wynosiło 22 531 CZK (koron czeskich), co stanowi ok. 3000 PLN. Najwyższe wynagrodzenia otrzymuje się w okolicach Pragi, Centralnej Bohemii oraz Pilzna – przypadają one menedżerom, dyrektorom,

pracownikom naukowym, architektom oraz prawnikom. Najniższe zarobki otrzymują pracownicy niewykwalifikowani oraz robotnicy.

www.czso.cz/csu/csu.nsf/kalendar/aktual-pmz
www.czso.cz/csu/csu.nsf/ainformace/7459003968A9

2.4. Podatki

2.4.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych

Od 1 stycznia 2008 r. w Republice Czeskiej obowiązuje jedna stawka podatku od osób fizycznych i wynosi:

- 15 %
- od roku 2009 będzie obniżona do 12,5 %

2.4.2. Podatek VAT

Podatek VAT w Republice Czeskiej nosi nazwę „DAN Z PŘIDANÉ HODNOTY” i opisywany jest skrótem DPH. Podatek ten został ustanowiony w 1993 r. a jego stawka podstawowa wynosi 19%. Istnieje jeszcze stawka 9% ograniczona do określonych produktów i usług (art. spożywcze, leki, książki, art. dziecięce).

<http://www.mesec.cz/texty/dan-z-pridane-hodnoty/>
<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/dan-z-pridane-hodnoty/1001635/>

2.4.3. Inne podatki i opłaty lokalne

- podatek akcyzowy (konsumpcyjny) od win, alkoholi, papierosów
- podatek od dochodu osób prawnych
- podatki majątkowe (od nieruchomości, drogowy, spadkowy, od darowizn)
- podatki lokalne

2.5. Zabezpieczenie społeczne

2.5.1. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych – beneficjenci i warunki uzyskania

System zabezpieczenia społecznego w Republice Czeskiej realizowany jest poprzez wypłatę zasiłków oraz świadczenie różnego rodzaju usług. System ten opiera się na trzech filarach:

1) obowiązkowe ubezpieczenie społeczne (płacone ze składek i podatków):

- a) ubezpieczenia i zasiłki:
  - zdrowotne:
    - zasiłek chorobowy
    - zasiłek opiekuńczy
    - dodatek dla kobiet w ciąży i macierzyński
    - zasiłek macierzyński
  - emerytalne:

- emerytura
- renta inwalidzka
- renta rodzinna
- dodatki związane z polityką zatrudnienia (zasilek dla bezrobotnych)

b) z dochodu podlegającego opodatkowaniu wpłaty na system uzyskiwane są od:

- organizacji zatrudniających pow. 25 pracowników
- pracowników
- samozatrudnionych
- osób dobrowolnie opłacających składki

2) państwowe wsparcie socjalne – rodzaje zasiłków:

- a) zasiłek na dziecko
- b) zasiłek socjalny
- c) dodatek mieszkaniowy
- d) dodatek transportowy
- e) dodatek rodzicielski (na dziecko)
- f) dodatek porodowy
- g) zasiłek pogrzebowy
- h) zasiłek dla rodzin zastępczych
- i) dodatek opiekuńczy

3) pomoc socjalna i usługi socjalne.

<http://www.mpsv.cz> - Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych

<http://www.cssz.cz> – Czeski Zarząd Zabezpieczenia Socjalnego

<http://ec.europa.eu> – portal Komisji Europejskiej

2.5.1.1. Emerytura

System emerytalny w Republice Czeskiej składa się z trzech filarów. Pierwszy, publiczny i obowiązkowy, zawiera w istocie dwa elementy. Każda emerytura składa się z: zryczałtowanego świadczenia w wysokości takiej samej dla wszystkich emerytów oraz dodatku finansowanego ze składek ubezpieczonego uzależnionego od wysokości zarobków oraz stażu ubezpieczeniowego. Do stażu ubezpieczeniowego wlicza się okres bezrobocia, studiów, a także urlop wychowawczy. Indeksacja świadczeń uzależniona jest od wysokości zarobków. Czeski system emerytalny ma charakter redystrybucyjny, a więc bieżące składki ubezpieczonych przeznaczane są na wypłatę bieżących emerytur; uzupełniający charakter mają środki przekazywane przez budżet państwa. Dopuszcza się dobrowolne ubezpieczenie osób niezatrudnionych lub studentów. Wiek emerytalny to dla mężczyzn 60 - 63 lata, a dla kobiet 53 - 63 lata. Wymagany okres ubezpieczenia wynosi co najmniej 25 lat.

Filar drugi, prywatny i dobrowolny, ma formę funduszy emerytalnych (w Republice Czeskiej działa ich 25) wypłacających uzupełniające świadczenia emerytalne. Poza nadzorem nad tymi funduszami, państwo bierze udział również w odprowadzaniu części składek do tych funduszy.

Trzeci filar charakteryzuje się całkowicie dobrowolnym składkowaniem i zawiera indywidualne oszczędności w formie ubezpieczenia na życie; ten element czeskiego systemu emerytalnego ma charakter czysto kapitałowy.

www.cssz.cz/en/pension-insurance/old-age-pension.htm

2.5.1.2. Świadczenia na wypadek choroby

Ubezpieczenie chorobowe jest płacone w sytuacjach, kiedy osoba dorosła jest czasowo niezdolna do pracy z powodu choroby, ciąży, obowiązków macierzyńskich, lub gdy musi się opiekować członkiem rodziny. W tych sytuacjach taka osoba otrzymuje zasiłek chorobowy. Do płacenia ubezpieczenia chorobowego obowiązani są zarówno zatrudnieni obywatele Republiki Czeskiej, jak i obcokrajowcy. Obcokrajowcy opłacają ubezpieczenie bez względu na to czy pracują okresowo, czy stale.

Wyjątki:

- obcokrajowcy nie przebywający stale i zatrudnieni u pracodawców objętych immunitetem lub przywilejami dyplomatycznymi;
- obcokrajowcy posiadający polisy ubezpieczeniowe na wypadek choroby wykupione w innym kraju;
- pracownicy zatrudnieni u pracodawców, którzy nie są zarejestrowani w Republice Czeskiej – nie dotyczy to tych przypadków, kiedy zatrudnienie jest u pracodawcy w kraju, który posiada międzynarodowe porozumienie z Republiką Czeską o zabezpieczeniu socjalnym pracowników;
- pracownicy zatrudnieni okazjonalnie tzn., nie dłużej niż 7 nieprzerwanych dni kalendarzowych lub których dochód nie przekracza 400 koron w miesiącu.

Osoby pracujące na własny rachunek opłacają składki na ubezpieczenie chorobowe dobrowolnie i wynosi ono 4,4 % podstawy wymiaru składek.

Wysokość składki pracowników jest skalkulowana jako % stawka naliczonej podstawy, która w przypadku pracownika wynosi 8% podstawy wymiaru składek (z czego 6,5% to ubezpieczenie emerytalne, 0,4% składka na ubezpieczenie od bezrobocia i 1,1% to składka na ubezpieczenie chorobowe).

Więcej informacji:

www.cssz.cz/cz/nemocenske-pojisteni/

www.czech.cz/cz/prace/mzda-pojisteni-a-dane/nemocenske-pojisteni/

Zasiłki chorobowe

W systemie ubezpieczenia chorobowego pracowników przewidziano cztery typy zasiłków:

- zasiłek chorobowy,

- dodatek za opiekę nad członkiem rodziny,
- zasiłek wyrównawczy dla kobiet w okresie ciąży i macierzyństwa,
- pomoc pieniężna w okresie macierzyństwa.

W systemie ubezpieczenia chorobowego osób samozatrudnionych przewidziano dwa zasiłki:

- zasiłek chorobowy,
- pomoc pieniężna w okresie macierzyństwa.

Więcej informacji:

www.en.domavcr.cz
www.mpsv.cz/en/1610

2.5.1.3. Świadczenia na wypadek macierzyństwa

Urlop i zasiłek macierzyński

Zasiłek macierzyński przysługuje pracownikom przez okres 28 tygodni. W przypadku, gdy kobieta urodziła dwoje lub więcej dzieci, albo jest matką samotnie wychowująca dzieci zasiłek przysługuje przez okres do 37 tygodni. Jeżeli dziecko urodziło się martwe urlop macierzyński trwa do 14 tygodni.

Prawo do zasiłku macierzyńskiego ma zatrudniona kobieta, która przeszła na urlop macierzyński. Pod warunkiem, że podlegała ubezpieczeniu, przez co najmniej 270 dni w ostatnich dwóch latach przed dniem porodu, a ciąża zakończyła się porodem. Okres wypłaty odpowiada okresowi urlopu macierzyńskiego.

Wysokość zasiłku macierzyńskiego obliczana jest jako 69% dziennej podstawy wymiaru wyliczanej z wynagrodzenia pracownicy z 12 miesięcy poprzedzających miesiąc przyznania prawa do zasiłku.

Urlop macierzyński nie może być krótszy niż 14 tygodni i być przerwany przed upływem 6 tygodnia od dnia porodu.

Prawo do urlopu macierzyńskiego przysługuje także pracownicy, która przyjęła dziecko pod opiekę z powodu śmierci matki dziecka lub w wyniku orzeczenia sądu albo innego właściwego organu. W tym przypadku urlop trwa od dnia przyjęcia dziecka do 22 tygodnia nie więcej niż do 8 miesiąca życia dziecka.

Pomoc finansowa w okresie macierzyństwa

Okres, w którym przysługuje pomoc finansowa w okresie macierzyństwa, odpowiada 28 tygodniom urlopu macierzyńskiego (37 w przypadku rodzenia dwojga lub więcej dzieci lub urodzenia dziecka przez samotnie wychowującą matkę).

Dodatek wyrównawczy dla kobiety ciężarnej

Prawo do tego dodatku mają kobiety, które z powodu stanu zdrowia swojego lub dziecka musiały zmienić pracę na mniej płatną. Zasiłek wypłacany jest do momentu przejścia na urlop macierzyński, a po jego zakończeniu trwa do 9 miesiąca po porodzie.

Więcej na stronach:

www.vyplata.cz/vyplatamzdy/penezitapomocvmaterstvi.php

www.mpsv.cz/en/1607

2.5.1.4. Renta z tytułu niezdolności do pracy

Świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy powstałej przed 18 rokiem życia

Osoby, które stały się w pełni niesprawne przed ukończeniem 18 roku życia, otrzymują rentę inwalidzką z tytułu inwalidztwa powstałego przed osiągnięciem wieku pozwalającego na podjęcie pracy;

Renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy

Osoby ubezpieczone są upoważnione do otrzymania renty z tytułu pełnej niesprawności w następujących przypadkach:

- pełna niesprawność nastąpiła po osiągnięciu wymaganego okresu ubezpieczenia, przed spełnieniem warunków uprawniających do otrzymania emerytury,
- pełna niesprawność powstała wskutek wypadku przy pracy.

Renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy

Osoby ubezpieczone są upoważnione do otrzymania renty z tytułu częściowej niesprawności w następujących przypadkach:

- posiadania odpowiedniego okresu ubezpieczenia,
- niesprawność powstała wskutek wypadku przy pracy.

2.5.1.5. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Poszkodowani pracownicy uprawnieni są do:

- odszkodowanie za utracone zarobki,
- odszkodowanie za wypadek lub utratę zdolności,
- rekompensatę za koszty opieki,
- odszkodowanie za szkody materialne.

Jeśli osoba zmarła w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej osobom uprawnionym przysługuje:

- rekompensata za koszty opieki medycznej,
- wyrównanie za koszty pogrzebu,
- dodatek „na koszty życia”,
- zryczałtowany zasiłek,
- odszkodowanie za szkody materialne.

Składniki zasiłków:

- odszkodowanie za utracone zarobki w okresie niezdolności do pracy: różnica między średnim wynagrodzeniem (przed wypadkiem) a wysokością zasiłku chorobowego;

- odszkodowanie za utracone zarobki po zakończeniu okresu niezdolności do pracy lub dodatek do renty z tytułu częściowej lub pełnej niezdolności do pracy: różnica między średnim wynagrodzeniem przed wypadkiem a otrzymywanym po lub wysokością renty;
- odszkodowanie za wypadek: zryczałtowana kwota zależna od stopnia powstałej szkody;
- rekompensata za koszty opieki medycznej – nie są pokrywane w pełni z ubezpieczenia zdrowotnego;
- odszkodowanie za szkody materialne (dotyczące poszkodowanego) powstałe w wyniku wypadku przy pracy nie są limitowane.

Składniki zasiłku w przypadku śmierci ubezpieczonego:

- rekompensata za koszty opieki medycznej: koszty są nielimitowane, ale muszą być udowodnione,
- wyrównanie za koszty pogrzebu: wypłacane dla osoby, która je poniosła i są objęte limitem;
- dodatek „na koszty życia”: przysługuje osobom, które były na utrzymaniu zmarłego, opierają się na średnim wynagrodzeniu zmarłego;
- zryczałtowany zasiłek – wynosi 50.000 CK, dla dziecka uprawnionego do renty (rodzinnej) sieroczej – 80.000 CK;
- odszkodowanie za szkody materialne – nie są limitowane.

Szczegóły na stronie:

http://ec.europa.eu/employment_social/missoc/2004/022004/cs_en.pdf

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/708?POSTUP_ID=616&PRVEK_ID=438

2.5.2. Inne świadczenia socjalne – beneficjenci i warunki uzyskania

2.5.2.1. Świadczenia rodzinne

W Czechach zasiłki rodzinne przysługują głównie rodzinom posiadającym dzieci.

a) zasiłki uzależnione od dochodów:

- dodatek (zasiłek) rodzinny – zależy od wieku dziecka
- dodatek (zasiłek) socjalny
- dodatek mieszkaniowy
- dodatek transportowy – dodatek dla dzieci na dojazdy

b) inne zasiłki

- dodatek rodzicielski – (w przypadku niskiego wynagrodzenia rodziców lub trudności w podjęciu pracy z powodu opieki nad dzieckiem) dodatek jest wypłacany do 4 roku dziecka, lub jeżeli dziecko jest długookresowo chore do ukończenia 7 roku życia
- dodatek dla rodziny żołnierza – przeznaczony dla rodzin żołnierzy pełniących służbę w kraju lub za granicą
- zasiłek dla rodzin zastępczych – przeznaczony na pokrycie wydatków na adoptowane dziecko, pokrycie kosztów związanych z adopcją (rodziną zastępczą)

- dodatek porodowy – zależny od ilości dzieci
- dodatek pogrzebowy – dla osoby, która wyprawiła pogrzeb zmarłej osobie, nie jest uzależniony od dochodów

Instytucjami odpowiedzialnymi za zasiłki rodzinne są państwowe urzędy pomocy społecznej.

www.finance.cz/socialni-podpora/informace/prehled-davek/kdo-ma-narok/

www.mpsv.cz/cs/2

www.mpsv.cz/cs/603

2.5.2.2. Świadczenia z tytułu bezrobocia

Warunki uzyskania zasiłku dla bezrobotnych w Republice Czeskiej

Zasiłek dla bezrobotnych przysługuje osobom, które pracowały przynajmniej 12 miesięcy w okresie ostatnich trzech lat przed dniem zarejestrowania.

Zasiłek nie przysługuje osobom które m.in.:

- spełniają kryteria uzyskania emerytury,
- pobierają zasiłek chorobowy,
- zostały powołane do odbycia zasadniczej służby wojskowej,
- są aresztowane,
- odmówiły bez uzasadnionej przyczyny podjęcia zatrudnienia.

Okres pobierania zasiłku wynosi:

- dla osób poniżej 50 lat – 6 miesięcy;
- dla osób pomiędzy 50 a 55 rokiem życia – 9 miesięcy;
- dla osób powyżej 55 lat – 12 miesięcy.

Osoby po 50 roku życia muszą posiadać co najmniej 25 letni staż pracy, aby otrzymywać zasiłek w wyższej wysokości.

Wysokość zasiłku jest wyliczona na podstawie średniego miesięcznego wynagrodzenia netto otrzymywanego w ostatnim okresie przed zakończeniem zatrudnienia i wynosi:

- przez pierwsze trzy miesiące – 50%,
- przez następne trzy miesiące – 40%,
- dla poszukujących pracy uczestniczących w programach przekwalifikowania – 60%.

Instytucjami właściwymi do wypłacania zasiłków z tytułu bezrobocia są urzędy pracy, w których należy się zarejestrować jako osoba bezrobotna.

<http://portal.mpsv.cz/sz/local> - wykaz czeskich urzędów pracy:

<http://www.mesec.cz/texty/podpora-v-nezamestnanosti/>

http://www.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/_s.155/708?POSTUP_ID=82&PRVEK_ID=627

Transfer zasiłku dla bezrobotnych z Polski do Republiki Czeskiej

Osoba bezrobotna z prawem do zasiłku zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy ma prawo poszukiwać pracę w innym kraju członkowskim Unii Europejskiej oraz prawo do transferu tego zasiłku za granicę. Formularz E303 potwierdzający prawo do tego transferu, wydawany jest na wniosek bezrobotnego przez wojewódzki urząd pracy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania bezrobotnego.

Osoba bezrobotna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy posiadająca prawo do zasiłku dla bezrobotnych może wyjechać do Republiki Czeskiej w celu poszukiwania pracy i tam pobierać zasiłek dla bezrobotnych przez okres do 3 miesięcy. Zasiłek w wysokości ustalonej w kraju, w którym nabyła prawo do zasiłku, przeliczany jest na walutę kraju poszukiwania pracy i wypłacany w tamtejszym urzędzie pracy lub innej instytucji właściwej. Przesłanie zasiłku dla bezrobotnych do kraju poszukiwania pracy jest możliwe po wydaniu **formularza E303**.

Aby otrzymać świadczenia w kraju poszukiwania pracy przed wyjazdem należy spełnić podstawowe warunki:

- 1) osoba zainteresowana musi być uprawniona do świadczeń z tytułu bezrobocia,
- 2) osoba zainteresowana nie może być studentem,
- 3) osoba bezrobotna musi być zarejestrowana w urzędzie pracy przez min. 4 tygodnie.

W celu poszukiwania zatrudnienia w innym niż Polska kraju członkowskim UE osoba bezrobotna powinna:

- 1) zgłosić zamiar wyjazdu w swoim powiatowym urzędzie pracy oraz pobrać zaświadczenie niezbędne do wystawienia **formularza E303**,
- 2) złożyć wypełniony wniosek o wydanie **formularza E303** wraz z zaświadczeniem z PUP z odpowiednim wyprzedzeniem w wojewódzkim urzędzie pracy właściwym ze względu na miejsce zamieszkania,
- 3) po wydaniu **formularza E303** należy zgłosić się w instytucji właściwej (urząd pracy) w Czechach w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od deklarowanej w formularzu E303 daty wyjazdu. Niedotrzymanie tego terminu spowoduje utratę prawa do zasiłku.

Okresy ubezpieczenia lub zatrudnienia

Okresy ubezpieczenia lub zatrudnienia potwierdzane są na **formularzu E301**. Możliwość sumowania okresów pracy odnosi się do pracowników ubiegających się o zasiłek w danym kraju członkowskim. W przypadku, gdy ostatni okres zatrudnienia obywatela UE/EOG nie jest wystarczająco długi w celu nabycia świadczeń z tytułu bezrobocia, istnieje możliwość zsumowania okresów zatrudnienia lub ubezpieczenia z dwóch lub więcej państw członkowskich. Sumowaniu podlegają wyłącznie okresy ubezpieczenia lub zatrudnienia nabyte w ramach istnienia stosunku pracy. Ustawodawstwem stosowanym dla ustalenia prawa do świadczeń z tytułu bezrobocia jest wyłącznie ustawodawstwo państwa ostatniego zatrudnienia.

Osoba zainteresowana wydaniem formularza **E301** powinna złożyć wniosek o wydanie formularza we właściwej instytucji, do wniosku należy dołączyć dokumenty potwierdzające okresy zatrudnienia i okresy uznane przez prawo za równorzędne z okresem zatrudnienia, do których należą np. okres urlopu wychowawczego udzielonego na podstawie odrębnych przepisów, okres pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy.

2.5.3. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

<http://ec.europa.eu>

<http://www.czech.cz/en/work-study/employment/wages-insurance-and-taxes/health-and-pension-insurance/>

http://socialsecurity.fgov.be/bib/frames/engels/btsz_01_2001_macha.htm

<http://www.en.domavcr.cz>

<http://www.finance.cz/socialni-podpora/informace/prehled-davek/kdo-ma-narok/>

<http://www.mpsv.cz/cs/2>

<http://www.mpsv.cz/cs/603>

<http://www.cssz.cz>

<http://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane>

http://www.mpsv.cz/files/clanky/1857/davky_v_nezamestnanosti.pdf

Data przygotowania informacji:

Sierpień 2008 r./ Luty 2009- aktualizacja linków internetowych.

Osoba przygotowująca informacje:

Doradca EURES Sebastian Krajewski z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu